

Sadržaj

UVOD 5

1. ŠTA JE STRES? 7

1.1. Vrste i simptomi stresa 8

1.2. Stresori 10

1.3. Psihološki moderatori stres-traume 10

2. TRAUMA – RATNA TRAUMA 13

2.1. Rat kao stresor 14

2.2. Reakcija na katastrofičnu situaciju 14

2.3. Faktori koji određuju vrstu i jačinu reakcije na traumu 15

3. POSTTRAUMATSKI STRESNI POREMEĆAJ (PTSP) 17

3.1. Dijagnostički kriterijum za PTSP prema DSM-IV 18

3.2. Mehanizam nastanka simptoma 20

3.3. Etiologija 21

3.4. Epidemiologija 22

3.5. Tok Posttraumatskog stresnog poremećaja 23

3.6. Komorbiditet 23

3.7. Studija slučaja 23

4. TEORIJSKI KONCEPTI PTSP-a 26

4.1. Teorija učenja 26

4.2. Teorija naučene bespomoćnosti 26

4.3. Teorija obrade informacija 27

4.4. Konstrukcionistička teorija 27

4.5. Psihodinamska teorija 27

5. PSIHONEUROBIOLOŠKA ISTRAŽIVANJA PTSP-a 29

5.1. Neuroanatomske promjene 31

5.2. Osjetljivost za Post-traumatski stresni poremećaj 31

6. PTSP SA TRAJNIM PROMJENAMA LIČNOSTI 33

6.1. Oboleli od PTSP– a i njihova porodica 34

6.2. Poremećaji prilagođavanja 35

7. KAKO NORMALNO REAGUJEMO NA TRAUMATSKE DOGAĐAJE 37

8. PREVENCIJA, TERAPIJA I LIJEČENJE POSTTRAUMATSKOG STRESNOG POREMEĆAJA 38

8.1. Prevencija 38

8.2. Liječenje i rehabilitacija 40

8.3. Terapija PTSP 41

8.3.1. Psihoterapija 41

8.3.2. Farmakoterapija 44

8.4. Magnetna rezonansa u otkrivanju PTSP-a 45

ZAKLJUČAK 46

LITERATURA 47

UVOD

Zadnjih 20-tak godina porastao je interes u svijetu za proučavanje stresa, što je posljedica stresnih događaja koji su se desili tokom ovog vijeka. Lista stresnih situacija obuhvata skoro svako područje ljudskog djelovanja i iskustva. Sve to je doprinijelo opštem mišljenju da živimo u posebno stresnom razdoblju i da posljedice stresa na mentalnom i somatskom planu mogu biti mnogobrojne i teško predvidive. Neki teoretičari smatraju da je stres generalni adaptacijski odgovor organizma, koji je biološki

determinisan i predstavlja nespecifičan odgovor na bilo koju opasnu situaciju u koju je naš organizam doveden. Time se aktiviraju snage za odbranu od opasnosti i omogućavaju napad ili bijeg. Drugi smatraju da je individualna kognitivna obrada uzročnika stresa ono što utiče i određuje odgovor organizma. Ono što jedna osoba doživi kao napetu i neprijatnu situaciju, može za drugu osobu biti izravna egzistencijalna prijetnja. Ratna zbivanja na nekom području iz temelja mijenjaju uobičajene tokove života velikog broja ljudi i izvor su niza stresnih događaja.

Sadržaj

UVOD 5

1. ŠTA JE STRES? 7

1.1. Vrste i simptomi stresa 8

1.2. Stresori 10

1.3. Psihološki moderatori stres-traume 10

2. TRAUMA – RATNA TRAUMA 13

2.1. Rat kao stresor 14

2.2. Reakcija na katastrofičnu situaciju 14

2.3. Faktori koji određuju vrstu i jačinu reakcije na traumu 15

3. POSTTRAUMATSKI STRESNI POREMEĆAJ (PTSP) 17

3.1. Dijagnostički kriterijum za PTSP prema DSM-IV 18

3.2. Mehanizam nastanka simptoma 20

3.3. Etiologija 21

3.4. Epidemiologija 22

3.5. Tok Posttraumatskog stresnog poremećaja 23

3.6. Komorbiditet 23

3.7. Studija slučaja 23

4. TEORIJSKI KONCEPTI PTSP-a 26

4.1. Teorija učenja 26

4.2. Teorija naučene bespomoćnosti 26

4.3. Teorija obrade informacija 27

4.4. Konstrukcionistička teorija 27

4.5. Psihodinamska teorija 27

5. PSIHONEUROBIOLOŠKA ISTRAŽIVANJA PTSP-a 29

5.1. Neuroanatomske promjene 31

5.2. Osjetljivost za Post-traumatski stresni poremećaj 31

6. PTSP SA TRAJNIM PROMJENAMA LIČNOSTI 33

6.1. Oboleli od PTSP– a i njihova porodica 34

6.2. Poremećaji prilagođavanja 35

7. KAKO NORMALNO REAGUJEMO NA TRAUMATSKE DOGAĐAJE 37

8. PREVENCIJA, TERAPIJA I LIJEČENJE POSTTRAUMATSKOG STRESNOG POREMEĆAJA 38

8.1. Prevencija 38

8.2. Liječenje i rehabilitacija 40

8.3. Terapija PTSP 41

8.3.1. Psihoterapija 41

8.3.2. Farmakoterapija 44

8.4. Magnetna rezonansa u otkrivanju PTSP-a 45

ZAKLJUČAK 46

LITERATURA 47

UVOD

Zadnjih 20-tak godina porastao je interes u svijetu za proučavanje stresa, što je posljedica stresnih

događaja koji su se desili tokom ovog vijeka. Lista stresnih situacija obuhvata skoro svako područje ljudskog djelovanja i iskustva. Sve to je doprinijelo opštem mišljenju da živimo u posebno stresnom razdoblju i da posljedice stresa na mentalnom i somatskom planu mogu biti mnogobrojne i teško predvidive. Neki teoretičari smatraju da je stres generalni adaptacijski odgovor organizma, koji je biološki determinisan i predstavlja nespecifičan odgovor na bilo koju opasnu situaciju u koju je naš organizam doveden. Time se aktiviraju snage za odbranu od opasnosti i omogućavaju napad ili bijeg. Drugi smatraju da je individualna kognitivna obrada uzročnika stresa ono što utiče i određuje odgovor organizma. Ono što jedna osoba doživi kao napetu i neprijatnu situaciju, može za drugu osobu biti izravna egzistencijalna prijetnja. Ratna zbivanja na nekom području iz temelja mijenjaju uobičajene tokove života velikog broja ljudi i izvor su niza stresnih događaja.